

Við grøvirnar í Kosovo

Oddagrein

FYRI vikum síðan sat allur heimurin bundin at sjónvarpsskíggjunum og fylgdi við krígsgongdini á Balkan. Allan sólarringin sendu tær ymisku sjónvarpsrásirnar frá krígunum. Vit vóru so innalaga í hugsunarnarhátinum hjá teimum stríðandi, at vit høvdu hug at filast at. Hugsaðu, soleiðis eiga tit ikki at bera tykkum at, ella gerið heldur soleiðis.

NÚ er krígið av. Tøgn er í fjölmiðlunum ella lítið og einki verður gjørt burtur úr. Vit eru so von at siggja hópgrovar, at tað ikki rættuliga rinir við longur. Tað skal meira til, fyrri at skaka menniskjuna.

BUMBURNAR eru tagnaðar og spakuliga kemur undan kavi hvussu ræðuligt menniskjan kann fara seg fram, tá vanligu tolyndið hvørvur og tá tað er í lagi og lógligt at gera ilt móti teimum, sum einum á ein ella annan hátt ikki dámar.

KONSENTRATIONSLEGAN Neuengammen liggur stuttuttan fyri Hamburg. Hetta er ein av teimum minnu konsentrationslegunum í Týsklandi. Her vóru bert 55.000 fólk dripin av nazistunum, móti goðum trimum milliónum í Auschwitz í Pólandi.

VITJAR tú hesa legu, so er tað ikki lógið um myndirnar úr Kosovo koma fram fyrri teg. Tað var jú tað sama ið hendi í Kosovo fyrri nokrum dögum síðan, sum hendi í Nazitysklandi undir seinna heimsbardaga. Fólk, sum ikki hoyrdu til teir meiri mentu, fólk, sum av tilvild vóru fodd við øðrum húðalit enn tey stýrandi, fólk sum á ein ella annan hátt vóru illtonkt fyrri ikki at stuðla teim stýrandi, tey vóru savnað saman, sum djór og mynd.

FYRI okkum eru hetta ræðusögur frá eini farnari tíð, heilt til stríðið á Balkan brast á aftur. Eini tíð, tá vit stríddust rottu megin. Men krígið í Kosovo hevur flutt hesar hendingar fram til okkara dagar. Ræðuleikarnir eru framdir av okkara samtíðarmenniskjum. Ikki í tí svartasta Afrika, men í Europa og slett ikki so fjart frá Føroyum.

UNGI týskarin spyr seg sjálfvan aftur og aftur, hví royndi ongin at steðga ræðuleikunum hjá nazistunum? Og í dag spyrja vit okkum sama spurning. Krígsgrovarverk aftaná krígsgrovarverk eru framd á Balkan seinastu 10 árin. Hví hevur ongin gjørt nakað við hetta. Hvussu ber tað til, at nakað slíkt kann henda í Europa, tí mest framkomna heimsparti í heiminum í dag?

NAKRAR týskar kvinnur sótu herfyri og prátaðu. Tær tosaðu um samfelagsviðurskiptir og tær vóru samdar um, at røtin til alt ilt í Týsklandi vóru framvegis jødar og sigoyrnar. Hví halda teir seg ikki bara heima hjá sær sjálvum? spurdu tær.

AT revsa øll tey sum hava framt ilgerðir á Balkan seinastu 10 árin er ein heilt ómögulig uppgáva. Á sama hátt sum eftir seinna heimsbardaga, so mugu teir, sum gjørdur tað móguligt og lógligt hjá vanligum fólki, at forbróta seg móti granna sínum, revsast. Revsast so tað sitir eftir.

RÆÐULEIKARNIR undir seinna heimsbardaga hendu aftur á Balkan. Hesir ræðuleikar kunnu henda aftur í dag og kanska nógv nærri okkum enn vit droyma um. Og teir henda aftur, so leingi sum vit læra okkara børn, at vit eru betur enn onnur fólk. At hvít eru betri enn svart. At kristin eru betri enn muslimar. At færoyingar eru betri enn danir ella gronlendrar. At øll ikki eru skapt í guds bilet, sum Halgábók lærir okkum.

Sosialurin

Viðmerking:

Er tað í lagi at fremja siðamisbrot í Føroyum?

Viðmerking til Óla Breckmann í Degi og Viku hós-dagin 15. juli 1999, har Óli Breckmann, Fólkalokksins formaður á tingi, heitti á alt Føroya fólk um at fyrigeva John Petersen hansara »mistak«, tí sum hann segði, hevði Fólkalokkurin valt at gera tað (!). Grundgevingin var, at Fólkalokkinum torvaði eina góða arbeiðsmegi til floksarbeiði.

Er tað veruliga satt, at Óli Breckmann hevur allan Fólkalokkin aftan fyrri seg, tá ið hann kallar neyðtøku eitt »mistak«? Hevur Óli Breckmann allan Fólkalokkin aftan fyrri seg, tá ið hann sigur, at flokkurin - grundað á tøv á góðari arbeiðsmegi - velur at fyrigeva einum slíkum »mistak«? Og hevur Óli Breckmann allan Fólkalokkin aftan fyrri seg, tá ið hann endaði við at siga, at John Petersen var vælkominn aftur í tingið?

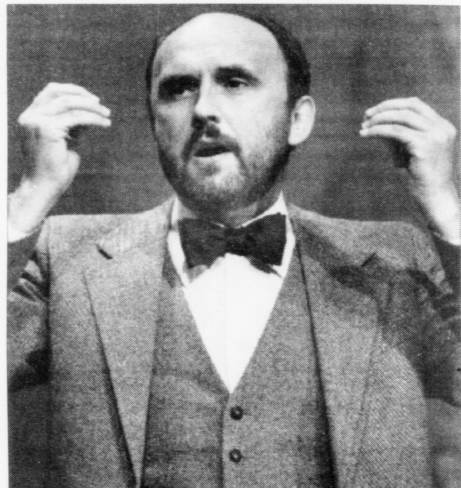
Sambært lögtingslóg nr. 49 frá 20. juli 1978 um val til Føroya Løgting við seinni broytingum, grein 2, 2. stykkið, sum sigur »Valbar til lögtingið eru tey, sum hava valrætt á tingi, uttan so, at viðkomandi er straffaður fyrri gero, sum í vanligum umdømi ger hann óverdan at vera lögtingslimur, um ikki hendan fylgja av dómnum er burturfallin. Straffverð gerð ger ikki hin dómða óverdan, uttan so, at hin dómði er dómur treytaleysan dóm til fongsul í fyra mánaðir ella

meira, ella varðhald, ella tá ið fimm ár eru gingin aftaná at hann hevur sitið straffin av, straffurin er avloðaður ella efturgivin, ella eftir at hann er endaliga leysur av varðhaldi«.

Tá ið lógin ikki skilir imillum siðamisbrot og annan kriminalitet, stendur tað til tann einstaka veljaran at avgera, hvar markið skal setast, tá ið tað snýr seg um etikk hjá politikarum og lóggávumyndugleikanum.

Etikkur kann ikki stig-bendast eftir tórvinum á politiskari arbeiðsmegi, og etikkurin í okkara sam-felagi byggir millum annað á demokratiska og kristna hugsjón. Tí skuldi tað verið lætt at skilt imillum hvøjrir lögbróttarar kunnu sita sum umboð í lóggávumyndug-leikanum. Prinsipielt eigur tað at vera so, at lógarbrots-fremjarar, sum forða tí ein-staka samfelagsborgaranum - kvinnum, monnum og børnum - at liva fritt og trygt í hesum samfelagi, eiga at verða hildnir uttanfyrri lóggávumyndugleikan.

Er tað veruliga so, at allur Fólkalokkurin tekur undir við Óla Breckmann í hansara meting av neyðtøku? Eý! Endist tað heima at per-sónlicca eitt samfelagsligt mál við at appellera óbein-leiðis til kristna grundhug-burðin um, at »tann angr-andi hevur uppiborið fyri-geving« soleiðis at tey, ið atkvøða »nei« skulu kenna seg sum dómárar og fáa ringa samvitsku?... Um

Um hetta úttalilið hjá Óla Breckmann sleppur at standa ósvarað, verður ilt at meta um, hvussu lágt markið verður sett næstu ferð. Verður pedofili kanska eisini eitt »mistak« tá, spyr Anna Maria Joensen

hetta úttalilið hjá Óla Breckmann sleppur at standa ósvarað, verður ilt at meta um, hvussu lágt markið verður sett næstu ferð. Pedofili verður tá kanska eitt »mistak« eisini? Vit færoyingar, kvinnur og menn, eru mógulig foreldur til móguliga neyðtiknar gentur. Kunnu vit sum veljarar góðtaka henda hugburð?

Hetta mál snýr seg sum sagt ikki bert um einstakar persónar, men er eitt sam-felagsligt etískt mál, sum kemur at avspegla tann

grundhugburð og demo-kratiska karn, sum okkara samfelag fer at stinga út í kortið.

Um hetta er hugburðurin hjá Fólkalokkinum - væl hjálptur á veg av Sjónvarpi Føroya, sum ikki kom við einum einasta mótspli - verður ikki stuttligt at vera kvinna í Føroyum inn í ár 2000.

Anna Maria Joensen
Berjarekka 127
100 Tórshavn

Viðmerking:

Tit gjørdur tað einasta rætta!

Eg vil fegin takka Vágs býráð fyrri skjóta og greiða avgerð viðvíkjandi leygar-dagstúrnum hjá Smyrli á Vág.

At framprovokera eina ósing og gera gjöldur burtur úr teinum, sum búgva og virka sunnan fyrri Hovsegg, áttu tit, sum hava tilrættis-

lagt og góðkent eina slíka ferðaætlan at hildið tykkum verið ov góðar til.

Flemming Mikkelsen

www.sosialurin.fo